

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Małgorzata Chomiuk

Protokolant st. sekr. sąd. Iwona Bierkat

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2015 r. w Siedlcach sprawy

z powództwa A. M.

przeciwko M. W. (1), A. W. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje umowę darowizny zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem P. F. w Kancelarii Notarialnej w S. w dniu 11 stycznia 2013 r za nr (...), na mocy której A. W. (2) darował swojemu synowi M. W. (2) udział w wysokości 1/30 części we własności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) o powierzchni 1,1201 ha, położonej w S. przy ul. (...), zabudowanej budynkiem magazynowym, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Węgrowie Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S. księga wieczysta KW Nr (...) za bezskuteczną wobec A. M. w zakresie wierzytelności przysługującej mu wobec A. W. (1), a wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach wydanego w dniu 28 grudnia 2010 r w sprawie IVP 3/09,

II. oddała powództwo w stosunku do A. W. (1),

III. zasądza od M. W. (1) na rzecz A. M. kwotę 4.617 (cztery tysiące sześćset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. odstępuje od obciążania A. M. obowiązkiem zapłaty na rzecz A. W. (1) poniesionych przez niego kosztów procesu,

V. nakazuje pobrać od M. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.000 zł (trzy tysiące zł) tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych.

I C 1340/13

UZASADNIENIE

A. M. wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny udziału 29/30 części nieruchomości zabudowanej położonej w S. przy ul. (...), dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Węgrowie IX Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w S. księga wieczysta nr (...), zawartej przez M. W. (1) i A. W. (1) w dniu 11.01.2013 r w S. przed notariuszem P. R.. (...), której wykonanie czyni niemożliwym skuteczne zaspokojenie wierzytelności powoda. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swego stanowiska powód wskazał, iż prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 28.12.2010 r w sprawie o odszkodowanie i rentę z tytułu wypadku przy pracy zasądzono od A. W. (1) na rzecz powoda świadczenia pieniężne w kwocie łącznej ponad 320.000 zł z odsetkami i kosztami procesu. W trakcie prowadzonej egzekucji komorniczej powód napotkał na trudności z wyegzekwowaniem służącej mu od A. W. (1)

należności. Zdaniem powoda A. W. (2) jako dłużnik wyzbywając się na rzecz pozwanego syna M. W. (1) udziału w nieruchomości opisanej w pozwie stał się niewypłacalny. M. W. (2) będąc osobą najbliższą dla dłużnika, dokonując zaskarżonej czynności prawnej miał świadomość działania z pokrzywdzeniem powoda.

W odpowiedzi na pozew M. W. (2) i A. W. (2) wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwani wskazali, iż na podstawie opisanej w pozwie umowy A. W. (2) darował swojemu synowi udział w 1/30 części nieruchomości położonej w S., a nie jak wskazuje powód w 29/30 części. Taka umowa, o jakiej mowa w pozwie nie istnieje. Po darowaniu tego udziału, przed Sądem Rejonowym w Węgrowie odbyło się postępowanie o zniesienie współwłasności powyższej działki zakończone postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2013 r. Pozwani wskazali, iż zaskarżona czynność prawna w żaden sposób nie spowodowała u dłużnika niewypłacalności lub niewypłacalności w wyższym stopniu niż przed dokonaniem czynności. Wartość darowanego udziału to kwota 16.000 zł. Na dzień zawarcia umowy dłużnik posiadał inne nieruchomości oraz przedmioty służące do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług budowlanych. Poza tym pozwani wskazali, iż dłużnik podejmował działania zmierzające do zaspokojenia powoda. W tym celu podejmował próby negocjacji ugodowych. Ze względu na zachowanie wierzyciela nie doszło do zawarcia ugody. Zdaniem pozwanych powód nie udowodnił, aby zostały spełnione konieczne przesłanki określone w treści art. 527 k.c.

Pismem z dnia 6 czerwca 2014 r A. W. (2) uznał powództwo. (k. 140)

Pismem z dnia 30.06.2014 r powód dokonał modyfikacji swego powództwa wnosząc o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny udziału 1/30 części nieruchomości opisanej w pozwie, zawartej przez M. W. (1) i A. W. (1) w dniu 11.01.2013 r w S. przed notariuszem P. R.. (...). Przedmiotowe pismo zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanych w dniu 30.06.2014 r.

Podczas rozprawy w dniu 25 września 2014 r A. W. (2) cofnął swoje oświadczenie w przedmiocie uznania powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 11.01.2013r A. W. (2) darował swojemu synowi M. W. (2) udział w 1/30 części we własności zabudowanej budynkiem magazynowym z częścią socjalną nieruchomości, oznaczonej numerem (...) o powierzchni 1,1201 ha, położonej w S. przy ul. (...). (umowa k. 113 – 119, wydruk z księgi wieczystej k. 12 – 14v) W dniu 5 marca 2013 r M. W. (2) wystąpił do Sądu Rejonowego w Węgrowie z wnioskiem o zniesienie współwłasności nieruchomości nr (...), której był współwłaścicielem razem z ojcem A. W. (1) i przyznanie w całości własności tej nieruchomości M. W. (2). Postanowieniem z dnia 24 maja 2013 r Sąd Rejonowy w Węgrowie w sprawie VI Ns 285/13 zniósł współwłasność nieruchomości i przyznał ją na wyłączną własność M. W. (2) bez spłat. Postanowienie to uprawomocniło się 15 czerwca 2013 r. (postanowienia k. 32 akta sprawy SR w Węgrowie sygn. akt VI Ns 285/13)

Prawomocnym wyrokiem z dnia 28 grudnia 2010 r od A. W. (1) na rzecz A. M. zostały zasądzone następujące kwoty: 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznana krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 28 grudnia 2010 r, 108.090 zł tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2009 r, 12.112,80 zł tytułem skapitalizowanej renty z ustawowymi odsetkami od dnia 03 sierpnia 2009 r, 247,35 zł miesięcznie poczynając od dnia 01 lipca 2009 r do 31 grudnia 2009 r, 288,35 zł miesięcznie poczynając od 01 stycznia 2010 r do 31 grudnia 2010 r, 357,35 zł miesięcznie poczynając od 01 stycznia 2011 r, a także kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. (wyrok Sądu Okręgowego sygn. akt. IVP 3/09 k. 7 – 7v)

Powód A. M. i A. W. (2) początkowo porozumieli się w zakresie spłaty należności wynikającej z treści ww. wyroku. W dniu 11.02.2011 r spisali pozasądową ugodę, na mocy której dłużnik zobowiązał się do spłaty należności wynikającej z wyroku w ratach rocznych po 40.000 zł. Ugoda została wypowiedziana przez powoda pismem z dnia 23.11.2012 r. (data na piśmie błędnie oznaczona jako rok 2011 r zamiast 2012 r, co wynika jednoznacznie z treści pisma) Podstawą wypowiedzenia ugody było niewywiązywanie się dłużnika z postanowień ugody. W ramach ugody dłużnik zapłacił

powodowi w 2011 r kwotę 44.416, 19 zł, a w 2012 r 3.000 zł. (wyjaśnienia stron, wypowiedzenie ugody k. 121, pismo pozwanego A. W. (1) k. 225)

A. W. (2) zwracał się do powoda pisemnie o ponowne zawarcie ugody, wskazując na swoją wyjątkowo trudną sytuację finansową. (pisma k.120, k.122, k.124, k.126). Powód nie wyraził zgody na ponowne zawarcie ugody. (okoliczność bezsporna).

W kwietniu 2013 r powód zwrócił się z wnioskiem do komornika sądowego o egzekucję należności wynikającej z wyroku Sądu. (wniosek egzekucyjny k.8 – 9) W ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego zajęte zostały w dniu 8.05.2013 r następujące ruchomości należące do pozwanego A. W. (2) tj. v. rok prod. 1986, f. (...) rok prod. 1994, p. (...) ciężarowy z skrzynią rok prod. 1996, p. (...) r. prod. 2002, v. ciężarowy rok prod. 1994, ramy i ramki rusztowań firmy – zestaw B., zagęszczarka, szalunki metalowe - o łącznej wartości 125.710 zł. Dotychczas sprzedano jedynie zagęszczarkę za kwotę 4500 zł. (protokół zajęcia k. 182)

Dłużnik dokonał następujących wpłat na poczet należności zasądzonych ww. wyrokiem:

- 20.357,35 zł w dniu 20.01.2013 r na konto komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne,
- 800 zł w dniu 29.03.2013 r do rąk A. M.,
- 5.000 zł w dniu 7.05.2013 r na konto komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne,
- 847,85 zł w dniu 10.05. 2013 r na konto komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne,
- 5.881 zł w dniu 11.09.2013 r na konto komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne (dowody wpłaty k. 29 – 33)

W dniu 3 września 2012 r A. W. (2) darował swoje córce D. W. nieruchomość położoną w S., oznaczoną numerem (...) o powierzchni 1,1350 ha. Wartość nieruchomości została określona na kwotę 30.000 zł. Umową z dnia 12.06.2014 r D. W. w celu zwolnienia się z długu wobec W. K. co do kwoty 30.000 zł wynikającej z umowy pożyczki z dnia 4 września 2013 r, w miejsce tego świadczenia przeniosła w trybie art. 453 k.c. na rzecz W. K. własność działki nr (...), a W. K. oświadczyła, że wyraża zgodę na tę czynność i nabywa nieruchomość, wobec czego zobowiązanie pożyczkobiorcy wygasa w całości. (zeznanie świadka D. W. z dnia 3 grudnia 2014 r, odpis z księgi wieczystej k.15 – 16, umowa k. 188 - 190)

W dniu 11.01.2013r A. W. (2) darował swojej żonie H. W. udział w 1/60 części (czyli 1/30 swojego udziału) w działce nr (...) o powierzchni 0,05559 ha położonej w S.. A. W. (2) był współwłaścicielem tej nieruchomości w 1/2 części. (umowa k. 113 – 119) W dniu 5 marca 2013 r H. W. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Węgrowie z wnioskiem o zniesienie współwłasności 1/2 części nieruchomości nr (...), której była współwłaścicielem razem z mężem A. W. (1) i przyznanie całego udziału we współwłasności na wyłączną własność H. W.. Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2013 r Sąd Rejonowy w Węgrowie w sprawie VI Ns 284/13 zniósł współwłasność 1/2 części nieruchomości i przyznał udział 29/60 H. W.. Postanowienie to uprawomocniło się 14 maja 2013 r. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2014 r zwolniony został spod egzekucji udział H. W. w wysokości 29/60 części we współwłasności ww. nieruchomości, który to udział został zajęty przez komornika sądowego prowadzącego sprawę egzekucyjną z wniosku powoda. (wyrok wraz z uzasadnieniem k. 158 – 163). Wyrokiem Sądu Rejonowego w Węgrowie z dnia 13 maja 2014 r uznano za bezskuteczną w stosunku do A. M. umowę darowizny udziału 1/60 części w nieruchomości położonej w S., oznaczonej nr (...), zawartą w dniu 11.01.2013 r. (wyrok k. 177)

W wyniku tych rozporządzeń dłużnik stał się niewypłacalny. Nie jest już właścicielem żadnej nieruchomości. Prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie budownictwa zawiesił w lutym 2014 r. Obecnie nie prowadzi działalności gospodarczej. Jest zatrudniony w firmie należącej do syna z wynagrodzeniem w wysokości ok. 1200 zł netto. Nie posiada żadnych oszczędności. Od października 2014 r nie płaci na rzecz powoda zasądzonej renty

miesięcznej. (zeznanie świadka D. W. z dnia 3 grudnia 2014 r, wyjaśnienia pozwanego M. W. (2) z dnia 22 kwietnia 2015 r, wyjaśnienia pozwanego A. W. (2) z dnia 22 kwietnia 2015 r.)

Sąd zważył, co następuje:

Powód oparł swoje roszczenie na treści przepisu art. 527 k.c. Według brzmienia tego przepisu przesłankami skargi pauliańskiej są: pokrzywdzenie wierzycieli, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i wiedza lub możliwość - przy zachowaniu należytej staranności - dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Ciężar udowodnienia istnienia tych przesłanek spoczywa zgodnie z treścią art. 6 k.c. na wierzycielu.

Zgodnie z treścią art. 527 k.c. zaskarżona może być tylko czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika bądź dlatego, że z majątku tego coś ubyło, bądź że do niego nie weszło to, co mogło i powinno wejść, gdyby czynność nie została dokonana. Z tą zmianą w majątku dłużnika musi jednocześnie wiązać się uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Dłużnik staje się niewypłacalny także wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Między niewypłacalnością dłużnika a podjęciem przez niego czynności prawnej musi zachodzić zależność ujmowana na ogół jako związek przyczynowy; czynność podjęta przez dłużnika musi być jedną z przyczyn powstałej niewypłacalności. Do oceny tego związku przyczynowego właściwa jest chwila, w której wierzyciel wystąpił ze skargą pauliańską. Niewypłacalność dłużnika musi istnieć w tej chwili, jak i w chwili orzeczenia przez Sąd o żądaniu wierzyciela uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną.

W przedmiotowej sprawie brak jest jakichkolwiek dowodów wskazujących istnienie majątku po stronie dłużnika w zakresie wystarczającym do zaspokojenia wierzyciela. Z prowadzonego postępowania egzekucyjnego oraz samych wyjaśnień dłużnika wynika, iż dłużnik nie ma majątku, z którego w chwili wniesienia pozwu oraz obecnie można prowadzić skuteczną egzekucję. Zajęte ruchomości z uwagi na stan techniczny nie znajdują nabywców, a ich wartość jedynie w niewielkiej części pokrywa zadłużenie A. W. (1). Przy czym zajęcie tych przedmiotów nie powoduje, iż wierzyciel uzyskał zaspokojenie. Szanse na powyższe są niewielkie, zważywszy na dotychczasowy przebieg postępowania egzekucyjnego. Przedmioty zajęte zostały w maju 2013 r, a dotychczas został zbyty jedynie jeden z nich za kwotę 4.500 zł. Niewątpliwie na skutek dokonanej na rzecz syna darowizny majątek dłużnika uległ uszczupleniu. Wprawdzie dłużnik na rzecz syna darował jedynie niewielki udział we własności nieruchomości, jednak w efekcie tej czynności możliwym było podjęcie dalszych działań prawnych skutkujących nabyciem przez pozwanego całej nieruchomości bez jakichkolwiek spłat na rzecz A. W. (1). Zatem konsekwencją dokonanej darowizny było wyzbycie się przez dłużnika całej nieruchomości stanowiącej jego własność na tyle skutecznie, że wierzyciel nie może obecnie prowadzić egzekucji w zakresie udziału 29/30 we własności tej nieruchomości. W tym miejscu wskazać należy, iż dłużnik w okresie od września 2012 r do stycznia 2013 r rozdysponował w zasadzie całym swoim majątkiem na rzecz osób trzecich uniemożliwiając przeprowadzenie wierzycielowi skutecznej egzekucji należności. W świetle powyższego uznać należy, iż dłużnik darując synowi udział w nieruchomości dokonał pokrzywdzenia wierzyciela, gdyż wskutek czynności prawnej dłużnika jego syn uzyskał wymierną korzyść majątkową, a sam dłużnik stał się obecnie niewypłacalny. Fakt, iż darowaną nieruchomość obciąża hipoteka umowna na kwotę 330.000 zł nie zmienia oceny Sądu w ww. zakresie. Jak wynika z wyjaśnień dłużnika spłaca on raty pożyczki, która została zabezpieczona hipoteką. Nie ma dowodów potwierdzających istnienie zaległości płatniczych z tego tytułu po stronie dłużnika. Poza tym A. W. (2) nie wykazał jaka kwota została spłacona, a jaka nadal może być egzekwowana w ramach wpisanej hipoteki. Sam fakt dokonania wpisu hipoteki umownej na nieruchomości będącej przedmiotem darowizny nie może pozbawiać powoda możliwości egzekwowania swojej należności z tej nieruchomości.

Kolejną przesłanką wynikającą z treści art. 527 k.c. jest świadomość dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli. Dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy zdaje sobie sprawę, że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej. W dacie zawierania przedmiotowej umowy dłużnik znał pełną wysokość swoich zobowiązań wobec powoda. W tym czasie pomiędzy stronami nie obowiązywała już pozasądowa

ugoda w zakresie sposobu płatności kwot należnych na rzecz powoda. Ugoda wypowiedziana została z uwagi na brak płatności w niej określonych. Poza tym już w pismach z grudnia 2012 r A. W. (2) zwracając się do powoda o wznowienie ugody powoływał się na swoją trudną sytuację materialną. (pismo k. 120) Również w piśmie z maja 2013 r dłużnik poprzez swego pełnomocnika informował wierzyciela o swojej wyjątkowo trudnej sytuacji finansowej i materialnej. (pismo k. 122) Nie przeszkodziło to dłużnikowi w darowaniu córce we wrześniu 2012 r nieruchomości, a następnie w styczniu 2013 r w podjęciu decyzji o darowaniu synowi M. W. (2) i żonie udziałów we własności pozostałych dwóch nieruchomości. Na skutek tych działań dłużnik pozbył się w zasadzie wszystkich wartościowych składników swego majątku. Nie można pominąć przy tym, iż na skutek działań dłużnika przeprowadzone zostały postępowania sądowe znoszące współwłasność darowanych synowi i żonie nieruchomości, przyznanie im w całości tych nieruchomości bez jakichkolwiek spłat na rzecz dłużnika, który posiadał większościowe udziały we współwłasności tych nieruchomości. W efekcie pozbawiło to wierzyciela możliwości wyegzekwowania przysługującej mu należności z jedynych wartościowych składników majątku dłużnika. Te okoliczności świadczą o tym, iż dłużnik w momencie zawierania umowy z pozwanym zdawał sobie sprawę, iż uszczupla swój majątek, a tym samym wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela z jego majątku.

Do uwzględnienia powództwa opartego na treści art. 527 k.c. konieczne jest wykazanie wiedzy osoby trzeciej o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Z posiadaniem przez osobę trzecią wiedzy o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli zrównana została sytuacja, gdy osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności mogła tę wiedzę uzyskać. W przedmiotowej sprawie pomiędzy pozwanym a dłużnikiem istnieje bliski stosunek pokrewieństwa. Tym samym w tej sprawie zastosowanie będzie miało domniemanie określone w treści art. 527 par. 3 k.c., zgodnie z którym jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Domniemanie to nie zostało w żaden sposób wzruszone przez pozwanego. Poza tym na skutek zaskarżonej umowy pozwany otrzymał udział w nieruchomości bezpłatnie, tym samym zastosowanie będzie miał także art. 528 k.c., który w takiej sytuacji pozwala na żądanie przez wierzyciela uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba trzecia nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż w tej sprawie zostały wykazane wszystkie przesłanki wynikające z treści art. 527 k.c., a skutkujące uwzględnieniem powództwa.

Zgodnie z treścią art. 531 § 1 k.c. uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową. Tym samym dłużnik nie jest legitymowany do udziału w sprawie w charakterze pozwanego i tym samym powództwo w stosunku do niego ulega oddaleniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu pomiędzy A. M. a M. W. (1) zostało oparte na treści art. 98 par. 1 i 3 k.p.c., treści par. 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W zakresie nieuiszczonych kosztów sądowych należnych na rzecz Skarbu Państwa Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Jednocześnie z mocy art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążenia powoda obowiązkiem zapłaty na rzecz pozwanego A. W. (1) poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego. W przedmiotowej sprawie powód jest wierzycielem A. W. (1) i od 2011 r stara się wyegzekwować swoją wierzytelność od dłużnika. Postępowanie dłużnika naraziło powoda na konieczność prowadzenia wielu postępowań sądowych oraz postępowań egzekucyjnych. W chwili obecnej powód nie otrzymuje od A. W. (1) nawet kwoty miesięcznej renty ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach. Sytuacja materialna powoda, który na skutek wypadku stał się osobą niepełnosprawną (porusza się na wózku inwalidzkim) jest trudna. Powoda nie stać na konieczną rehabilitację i przystosowanie domu do jego inwalidztwa. Zdaniem Sądu te okoliczności w pełni uzasadniają zastosowanie wobec powoda treści art. 102 k.p.c. w takim zakresie jak określił to Sąd w wyroku.